

MAGYAR MERKUR

1789-dik esztendőben.

A Róm. Csász. és Apost. Kir. Fels. különös engedelmevel.

Szerdán Sz. Iván-havának 10-dik Napján.

A had' viselő Hazánkban történt jeles dolgok.

A Bánátból Fehjér Templomról Máj. 29én 1789.
 — „ Most nyílik-fel talán igazán új táborozásunknak ideje; ezt bizonyíthatja valójában Fehjér Templomnál *Nóra* viz mentében lévő sík mező; melly a' nagy tábornak tábori szállást nyujtván, ezen vidéket, Gróf Hadik ő Excellentziája vezérlése alatt lévő vitézeinkel tündökölteti. De kiben fegyverviselőink közzül nem indulhatna-fel a' természet? midőn ezen ősz úri fő Vezérnek öregségéhez képest majd meg-nem egyeztethető hadi serénységgel őszve kaptsolt fáradhatatlanságot, leg-első bé-lépésével is lehetett tapasztalni. Ezen Úr, minekelötte táborunk bé-szállott volna, már nem tsak az egész határ-széleket meg-visgálta, sött Ármádiánk elött Fehjér Templom ban szállásában bé-is szállot, és bölts rendeléseit előnkbe

terjesztette. Most lehet valójában a' természetnek igaz hajlandóságát vóltaképpen meg-külömböztetni ; ezen Ur nem tsak tiszteletét , engedelmeiségét népünknek , de különös szeretetét is magához vonszolta. Tapasztalható jeleit ennek érezzük , bátor népünk nyavalák és tavali víszontagságok által annyira meg-tsügedett , még - is ezen Fő Vezérnek tsak látásáért is egymást rakásra törik. Ez az a' valóságos sympatia , melly szerént ugy tetzik , hogy népünk vidámabb szívvel táborába indul és tzéljának eleiben fut. Véle táborozni , verekedéseknek , ütközeteknek menni és diadalmaskodni , nem egyébnek hanem tsupán különös szerentséjének tartja Ármádiánk ; reménységét benne helyhezttetvén , mint egy tsalthatatlan és hibázhatatlan jó ki-menetellel , magunknak hizelkedünk , és semmit nehéz forsra fordítani magunknak nem képzélünk. — Első Juniusban fog az Ármádiáról revisiot tartani , és reménylem nem sok idő mulva plánumját tökéletességnek véghez-vitelére fogja fordítani. Itten vagy 20 Batalljon Gyalogság , 17 Divizio Lovasság , szint annyi Karansebesnél ; nem kétlem , ha a' Bessarábiai Orofz Ármádia és a' Moldvai sereg elő-mozdul , mi is vagy Oláh országba , vagy pedig Bulgáriába a' Dunán által bé-fogunk nyomódni. Vurmzer Húfzár Regiment egészen a' nagy seregnél fóg állani ; ő Excelentziájának első ajánlása az ő fiáról Gróf Hadik Fő Hadnagyról vólt , kit is ki-kérte magának , hogy velünk *attakirozhaszon* , ütközetre mehessen. Ez által alkalmatosságot fog nyujtani arra , hogy ezen ifju Vezérnek meg-mutathassuk , miképpen kelletik az igaz hadi embernek ellenségére reá-ütni , és el-tökélett bátor hadi férfit szívvel az ellenségen győzedelmeskedni , mivel ugy - is a' Magyarinak már születésével a' természet azt az hadi tökéletességet ajándékozta , mel-

mellyet más nemzetségeknek fok gyakorlások által kel-
letik sziveikbe bé-töretni. „

„ Belgrádból hallatik, hogy a' Törökök 30 ágyut
bivalokkal Nifsába által-vontattak. „

Zemlinből vagy is inkább Zimonybul (a' minthogy
közönségesen ezzel a' névvel neveztetik a' Magyar
katonáktul) iratik, hogy a' Törökök Májusnak 26ától
fogva 3 napokig inneplették az uj Szultánnak uralko-
dó székibe lett ülését. A' kö-falakon és sántzokon
zafzlók valának ki-rakva, és az ágyuk éjjel nappal or-
ditának, ugy hogy Zimonyban senki sem alhatott tsen-
defen. — Sok fajakát Pántsovára hajóztak; a' nagy
könnyü hajó ide váratik: és Bolievtzére hajó-hid vi-
tettetik. Az Óberster Thurn Gróf a' Dunán járo Cs.
K. hajós seregnek vezérlését magára fel-vállalta, és
alatta fog-lenni Villiámsz Kapitány egy Majorral. A'
fregatta, vagy könnyü hajó 42 ágyukat és 209 embe-
reket hordoz.

A' közelebb múlt hónapnak 10án meg-mutatták
a' Berbiri Törökök, miként tudnak az ágyúkkal és
bombákkal bánni. Arra adott okot az ujonnan ké-
szült ágyuzo sántzunk és a' bástyákon lévő halomnak
nagyobbitása Ó Gradiskán. Reggeli 9 óra felé két á-
gyu lövéssel köszöntötték az uj ágyuzo sántzot az al-
só városban, a' sántzból két 12 fontosokbul fogadta-
tott a' köszöntés és az 5dik lövésnél ki-vettettek ágya-
ikból az ellenségnek ágyui. Most minden ágyuikból,
mellyek erétségünk felé szegezve vagynak, egyfzerre
el-kezdék a' tüzellést, és egynehány bombákat-is hany-
tak-által. Ezen eset váratlan vólt, de nem okozott
zürzavart. Az aszszonyok és gyermekek a' bástyák
alatt lévő ürefségekbe vittettek, minden tüzellő esz-
közök rendelt helyekre el-állittattak, és ágyúink és
bomba fazékaink hathatófan kezdék a' tüzet okádni.

Ez tartott 9 órától fogva 12ig. A' halmon álló 18 fontosaink foganatoson el-füttettek, és részünkről mint egy 135 bomba-vetések küldettettek Berbirbe; a' mi bombáink 30 és 60 fontosok valának, az ellenségé 20 fontosok. Ezen ágyúzás közben egynehány Törökök kurtapuskáikkal a' fedett járásban a' viz felé el-rejtékeztek, pattantyúfainkat lesték, egynehányat közülök meg-sebefitettek, és egyik leg-jobb bomba-vetőnket hialalos sebbe ejtették. Az ágyu-golyobifaikkal a' templomunknak fedelét és egynehány házokat megsértettek, de a' bombáik femmi kárt nem okoztak; egy 20 fontu a' piatzra a templom előtt esék-le, a' földbe fúra magát, és az egyházfit meg-sérté széllyel-ugrásánál; más egy 20 fontu a' káfszárnára esett, de kárt nem okozott. — 12 óra utánn minden le-tsendefedett és a' házas tselédek lakáfaikba viszfza térének. Dél-utánn a' komendirozo Generál Mitrovfzky Gróf Úr Ó Gradiskába érkezett, és szükséges parantsolatokat adván viszfza-tért az Ogutsáni táborba. A' bátyján lévő halom akkorára tágittatik-meg, hogy ennekutánná 12 tizenyöltz fontu ágyuk állhatnak rajta. — Berbirben 2 Cs. pattantyúfok vagynak, a' kik taval fogóságba estek Dubitzánál.

A' meg-vett Novi várából e' következő jegyzésre méltó dolgok iratnak ezen vár felől: Novinak tájéka nem olly igen egéfségtelen, de az ólta hogy annyi számmal estek-el itten a' Törökök, a' levegő is annyira meg-veszett, hogy a' vég-vidéki katonák közül, a' kik a' télen által őrizetül voltak benne, 500-an haltak-meg. Az erőtség kies térségben fekszik, körös körül szemet gyönyörködtető, és szívet vidámitó hegyekkel körül-veve. Egyik felől az Unna vize folyik, a' másik részről a' Szána folyó vize mossa az erőségnek falait. A' vívás' és a' háromszori ostrom által

által annyira el-pufztult ezen hely, hogy az Unna fe-
 lől csak az árnyéka a' várnak. A' többi oldalokra
 eddig le-romlottak a' bástyák és kőfalak, és a' fa-é-
 pületek egészen elégték. Ezen erőtségnek helyre-ál-
 lításán naponként 500 emberek dolgoznak, és a' bást-
 yákon 30 ágyuk vagynak a' fántz-kosarak között. A'
 muson és kenyeren kívül a' katonának minden egyéb
 feleségtől meg-kell magát fosztania; mert azon kívül
 minden felettéb drága. Így p. o. 1 font liszt 12 kr.,
 bab, borsó, riskása 12 kr. egy itze bor 20 kr. és egy
 kommiszkenyér 20 kr. kél, de a' mellyet a' katona el-nem
 ad, minthogy magának is szüksége vagyon rája. A'
 várbéli őrizet mind ez ideig nem volt állandó ben-
 ne; hol ez hol amaz a' Divizio vagyon benne; csak
 nem minden két hetek múlva más más Diviziok ótal-
 mazták a' várat. Mind ekkoráig V. Nádasdy Regi-
 mentje tette-meg a' várbeli hadi szolgálatot.

Szatmár Vármegyéből. Nagy Károly Máj. 30án
 1789. — „A' szomszéd hegyek közt megint csoporto-
 dnak az Oláhok. A' mult éjtzakákban valamelly meg-
 halt Oláh Papnak özvegyen maradott feleségét 1400
 forintára kéz pénzétül meg-fosztották. A' haramiák-
 nak száma fel-mégyen már a' 80ra, a' kik közzül nem
 tevesen fogattattak-el: ezek közül való az ő vezető-
 k és fejek, mintegy 24 esztendőz izmos és szálás
 egény, a' ki püstyokkal, puskával, dárdával volt
 el-fegyverkezve és karddal fel-övedzve. Fortélyak
 elletett bánni, hogy annyi fegyverbe öltözött embert
 el-foghassák. „

A' F. Császár a' Generál Strázsamestereket: Har-
 cak Grófot, Alvintzi Bárót, Valdek Kristián Her-
 ceget, Lévenér és Vallis Bárókat Fő Vezér-Hadnagy
 (Feldmarsall-Lieutenant) -okká; továbbá az Óber-
 tereket: Mátyászháim Báro Urat a' adik Székely Re-

gimenttől, Auersperg és Kollonits Gróf Urakat pedig Generál-Strázsamesterekké tenni méltóztatta. Az első vár-őrző Regimentnek Fő Hadnagyát, Plank Urat, a ki a Róhatini ütközetben dicséretes maga-vifelesévé tette volt magát jelesé, ő Felső Óbersteri méltóságra emelte, 's egyfzersmind Károlyvárnak tisztselöjévé, komendánsává, tette. — A' Lovas Seregnek Generálisát, Barko Bárt ő Felsőge, önnön maga indításábul az Erfébet rendjével méltóztatott meg-ajándékozni.

Hogy a' szabad kedvü legényből jobb katona válik, mint sem az olyanbul, a' kit erőltetéssel hirtzolva visznek katonának; és hogy az erővel elfogottakat soha sem lehet bátorsággal az ellenség ellen vinni; azt vitatni-is felesleg volna, holott elégséges példáját láttuk. A' mi Magyar Hazánkban mindenkör szokás volt hazabéli szerezetre gerjesztő beszédekkel, énekekkel, musika szóval 's egyéb hívogató eszközökkel fogadni katonákat, és soha sem volt szükséges más kényszerítő módokhoz folyamodni. A' mostani időben, mellyben Hazánkban ujra fok ezer katonákat kell ki-állittania, ezen régen bé-vett rend szerént csak szabad kedvü legények fognak katonáknak vitettetni; mire nézve mindenik Magyar Gyalog és Lovas Regiment az ő meg-határozott kerületjében maga számára fogad katonákat. Pesten e jelen való vásárkor Gyulay Sámuel V. Regimentje fogad katonákat, és pedig olly jó elő-menettel, hogy kedve szerént válogathat a' legényekben. A' Felsőges Császár Húszár Regimentjétől hasonlóképpen az ugy nevezett *verbung* vagy on itten, mellynek, a' mint hallatik, parantsolatja vagy on Pesten és a' közel lévő népes helységekben egynehány száz legényeket fogadni. Hogy igen meg-válogatja a' kezét-adó ifjákat, azt csak abból-is ki-lehet venni, hogy, sem Tótot, sem Németet, sem vörös hajut, a-

kár-

ig sármelly nemzetbéli légyen az, bé - nem fogad. —
 a' keménylhető, hogy az egész országban kívánt elő-me-
 eltele léfzen a' katona-fogadásnak.

6- *Orosz országi tudósítások.*

ri- Petersburgban Ápril. 25én hirré tétettek a' meg-
 ek tartalmazások, mellyeket a' Császár Afzszony azoknak
 á- rendelt, a' kik Oszakovnak meg-vételénél kiváltkép-
 ni. en jelefsékké tették magokat. Az igazgató Vezér,
 á- Potemkin Fejedelem briliántokkal gazdagon ki-rakott,
 r- s borostyánnal körül - tekert vezér páltzát kapott, a-
 t- von fellyül egy emlékeztető pénzt vitéz vezérléséért,
 n- s közel 100 ezer forintokat. Repnin Fejedelem ara-
 l- nyos, brilantokkal gazdagon meg - rakott kotzperdet
 or nyert. Szuvorof General a' kalapon viselhető brillan-
 s forgót; a' General-Hadnagy Náftsokin 700 jobba-
 k- nyokat; a' General - Strázsamester Pahlen Báro 500
 és bbágyokat, a' többiek arany kotzperdeket; egyne-
 b- any Óbersterek arany kotzperdeket. Az Oszakovnál
 at - esett Pattantjus Májor Müllernek özvegye jószág-
 k - ul ajándékoztaték - meg, hasonlóképpen Mayendorff
 i - neral-Strázsamester. Minden Al-Tisztek és köz em-
 gi - erek, a' kik ezen diadalmas történetben részefek vol-
 ra - k, külön külön ezüst emlékezető-pénzt nyertek. Azon
 ay - vül fokban elébb léptenek a' tiztségben. — A' Lo-
 ly - as seregnek Generálisa, Tököly, tellyes fizetéssel
 a' - rugodalomba helyezettettetett.

é- A' Törökök ellen ki-rendelt tábori sereg, melly
 on - potemkin Fejedelemnek fő vezérlése alatt áll, 3 osz-
 on - tyokat foglal magában. Az első és leg-erősebbik a'
 ny - atarinofzlávi seregnek neveztetik, Repnin Fejede-
 a' - mtől vezéreltetik, és résziserént Oszakovnál, rész-
 i - serént Bendernél vagyon; a' második osztály az Uk-
 a - niai seregnek nevét viseli, a' Kámenfszkoy Generá-
 nak parantsolatjátul függ, és Móldvában és Olah

országban hadakozik; egy harmadik nevezetes sereg Szoltikov Grófra vagyon bízva, Kubánnál és Kaukafusnál áll, és azért Kaukafusinak neveztetik. — A Finniai vagy Szómi sereg a Svédok ellen 60 ezer emberekből fog-állani.

Tudósítás.

Mivelhogy a fél esztendőnek vége közelget, s ezzel együtt a váltásnak ideje is el-mulik; kérettetnek tehát azok a kik a Magyar Merkurt tovább is jár-tatni kívánják, hogy a jövő fél esztendőre való váltságot jó idején bé-küldjék. Ezen leveleknek fél-esztendőbéli árrok itt helyben 2 for. 30 kr., a tsergő Postával 3 for. A vidékiek, a kik Póftán hordatják fél-esztendő-számra 4 for. 30 kr. fizetnek. A pénznek el-küldetésében két-féle modját találhatják a vidéki É. Válto Urak s Afzszonyságok. Egyik az, hogy a 4 for. 30 kr. álló valtságot nevezetekkel és a Leveleknek helységekbe való útasíttatásával egyetemben vagy a Budai Fő Pósta Tifztséghez vagy pedig a Pesti Pósta Tifztséghez Póftán vagy alkalmatofsággal küld-jék. Másik módja ez, hogy a helységbeli vagy a leg-közelebb való Pósta Tifztség Uraiméknál a váltságot előre le-tévén, ő kegyelmektől vegyék azon leveleket. A Pestiek és Budaiak, Patzkó Urnak könyv-nyomtató műhelyében a Ketskeméti utzában 467dik szám alatt fizethetik-meg a jövő fél-esztendőbéli levelekért járó 2 for. 30 kr. — Ezek a levelek valamint eddig, ugy ezután-is kétfzer egy hétben, szerdán és szombaton fél-árkusonként, és pedig, mivel napról napra szaporodnak az új hírek, többnyire töldalékkal fognak ki-adattatni. Mind azok a nevezetes történe-tek, mellyek meszsze-terjedő táborainkban, és a N. Hazánkban elő-adándják magokat, ezen lévelekben mentül elébb meg-lésnek írva. Az idegen Nemze-teknel elő-forduló országos s egyéb jeles dolgokat is minden hallasztás nélkül hirül fogja adni a Magyar Merkur.

P E S T E N N,

Nyomtattatott Patzkó Ferentz' betűivel.